

Prefaci

Si observem el món dels viatges, pràcticament no ens trobem cap dona fins al segle XVIII, quan ens ensopem amb pioneres de gran caràcter i ambició. Certament, calia molta determinació per superar els prejudicis imperants i desafiar les normes socials a les quals les dones estaven encadenades secularment.

Gairebé totes tenien un objectiu per marxar de casa i descobrir el món. De vegades formava part de la lluita per la seva llibertat personal, d'altres era pel desig de practicar una professió que els era prohibida o per desenvolupar el seu intel·lecte. També n'hi hagué que ho feren per amor, per la necessitat de trobar mitjans de subsistència o, simplement, per fer realitat un somni llargament adormit.

D'aquesta manera, van conèixer noves cultures, van aprofundir en altres religions, van aprendre llenguatges ignorats, van descobrir paisatges insospitats i es van relacionar amb altres persones, més enllà dels seus cercles socials habituals. Es van llançar a viatjar sense que els afectés què en pensaven la família, els parents, els amics o els coneguts, fins i tot les persones que es trobaven durant l'itinerari. L'objectiu era la descoberta i gairebé no importava res més.

Durant determinats períodes i circumstàncies, hi hagué dones que viatjaren en companyia d'amistats, marits, germans o pares, però molt sovint ho van fer soles. Van fer servir tots els mitjans disponibles a l'època, com ara vaixells, canoes,

Prefaci

diligències, carros desballestats o animals, ja fossin rucs, mules, cavalls, camells o elefants, i també a peu. Qualsevol sistema era bo per passejar per ciutats, travessar selves, pujar muntanyes, baixar rius, creuar deserts o veure enigmàtiques restes arqueològiques.

Algunes s'allotjaren en grans mansions, palaus esplendorosos o hotels de luxe, mentre que d'altres ho feren en humils hostals, senzilles cabanes, tendes de campanya, coberts precaris o senzillament al ras. Moltes deixaren una profunda empremta als indrets visitats i d'altres no quedà ni rastre de la presència, però gairebé totes s'hagueren d'enfrontar a terribles malalties infeccioses, per a les quals hi havia pocs —o cap— tractaments. Tanmateix, totes quedaren encisades per les meravelles que havien vist o, fins i tot, descobert.

Poques, però, van gaudir d'algun reconeixement per les seves aportacions, tot al contrari. La majoria van ser durament criticades per una societat que no tolerava els canvis i preferia ridiculitzar les dones que s'allunyaven del camí prèviament traçat. Malgrat les dificultats, sovint serien elles mateixes les qui en deixarien testimoni amb autobiografies, relats o novel·les que, en general, assolirien grans èxits de vendes entre els lectors... o les lectores. També n'hi hagué que aconseguiren exposar les seves pintures o fotografies, com a mostra gràfica d'un món exòtic fascinant, i algunes, poques, procuraren transmetre les seves experiències per mitjà de conferències i xerrades.

El que totes compartiren, d'una manera o una altra, amb més o menys consciència del trencament social que suposava la seva existència, fou la convicció que iniciaven un camí sense retorn. De la primera a l'última, mostraren una altra manera de veure el món i propulsaren les dones més enllà de l'esfera privada que la societat els tenia reservada.

Intel·lectuals, curioses, inquietes, somiadores, extravagants o avançades al seu temps, foren, sobretot, viatgeres apassionades, més que no pas turistes ocioses.

Prefaci

Deixem, però, que ens ho expliquin elles mateixes, començant per Mary Shelley:

Allunyar-se volant del rusc, igual que les abelles, i tornar carregada amb la dolçor del viatge, amb escenes que captiven la mirada, amb aventures apassionants que aviven la imaginació, amb coneixements per il·luminar i alliberar la ment dels prejudicis que s'hi aferren i l'afebleixen, amb un cercle més ampli de solidaritat amb els nostres consemblants; aquests són els avantatges del viatge, i estic convençuda que ens fa millors i més feliços.

Per a Ida Pfeiffer:

Hi haurà qui pensi que vaig fer un viatge tan llarg per vanitat. L'únic que puc dir és que, qui ho entengui així, hauria d'emprendre una aventura com la meva per convèncer-se que res, només un interès natural per viatjar i un desig irrefrenable d'adquirir nous coneixements, pot ajudar una persona a superar les dificultats, les privacions i els perills als quals he estat exposada.

Finalment, Harriet Martineau reivindicava:

Jo no tinc vot a les eleccions perquè soc una mestressa de casa obligada, però soc una ciutadana respectable i considero aquesta invalidesa com una cosa absurda, ja que tinc més experiència i influència en els afers públics amb que molts homes.

A continuació, venen les històries i les opinions de catorze dones més, disset en total, que van deixar a casa els prejudicis per llançar-se a l'aventura.

A totes elles —i a vosaltres— bon viatge!

Elisenda Albertí